İNTERNET KULLANIMININ SANAT ÜRETİM SÜRECİNDEKİ ETKİLERİ

H. Aybike KARAKURT

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi

Seramik ve Cam Bölümü Araştırma Görevlisi

aybikeak@nevsehir.edu.tr

Özet: Günümüzde her şey gibi sanat üretim süreci de hızla gelişen teknoloji çağı ile birlikte ilerlemektedir. İnternet her alanda olduğu gibi sanat üretim ve gelişim sürecinde bizlere yardımcı olmaktadır. İnternetin bizlere sunduğu sınırsız görsel ve kavramsal öğeler tek bir tuşla karşımıza gelmekte, her şeyin hızla ilerlemek zorunda olduğu günümüz toplumunda bize zaman kazandırmakta ve kolaylık sağlamaktadır.

21. yüzyıl bilişim çağında vazgeçilmez olan bilgisayarlarımız hayatımızın her alanında bizlere ev sahipliği yapmaktadır. Sanatçıların sanat üretim sürecinde ise bilgisayar ve internet yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Sanatçılar genel olarak görsel imgelerini yaratıcı düşünce ve becerileri ile birleştirerek yaratım sürecine girmekte ve sonuç olarak bir sanat yapıtı ortaya çıkarmaktadırlar. Bu süreçte ise internetteki görsel veri tabanları daha kolay bir değerlendirme ortamı sağlamaktadır. Bir müzeye gidip bir eseri görmek için kıtalararası dolaşmadan internet aracılığıyla görsel verilere ulaşmakta ve bu görsel imgeleri kolayca zihninde harmanlayabilmektedir.

Günümüz teknolojisi ile sanatçılar; internet ağı üzerinden bilgi alım ve aktarımlarını zaman kaybetmeden hızlı bir şekilde yapabilmekte ve güncel sanat bağlamında internetin sanat üretim sürecine katkıda bulunduğu açık bir şekilde gözlemlenmektedir.

Anahtar sözcükler: Sanat, İnternet, Sanat Üretim Süreci

Abstract: Nowadays art manufacturing processes is advancing as well as everything with the age of rapidly evolving technology. Internet is helping us in art production and development as in all areas of the process. Internet offers unlimited visual and conceptual elements where it comes us with a single click, in today's society which everything have to move rapidly, internet save us time and convenience .

In 21th century information age, our computers are indispensable in every aspect of our lives is that we host . In the art production process of artists, computers and the internet are intensively used. In general artists enter into the creative process with combining the visual imagery, creative thinking and their skills and as a result of this work of art reveals . In this process, the image on the internet data bases provide an easier evaluation environment . We don’t have to go miles away to a museum to see a masterpiece, we can see visual datas via internet without tangling intercontinental reach and we can easily blended visual images in our mind .

With today's technology, artists, purchase and transfer information quickly over the internet network without loss of time and in the context of contemporary art it is clearly observed that the Internet has contributed to the art manufacturing process.

Keywords: Art, Internet, Art Manufacturing Process

İNTERNET KAVRAMI VE TARİHÇESİ

İnternet, bütün dünyada bulunan bilgisayar ağlarını birbirine bağlayan elektronik iletişim ağı anlamına gelmektedir. Birçok devlet, ticari ve serbest bilgisayar ağlarının birbirine bağlanması ile geniş kapsamlı iletişim ağları meydana gelir. Günümüzde yoğunlukla kullanılan akıllı telefonlar ve bilgisayar ağları arasında da kolaylıkla veri aktarımı sağlanabilir.

İnternetin felsefesini oluşturan temel altyapı; bilgisayarların bilgiyi saklama, bilgiyi hızlı bir şekilde ulaştırma özellikleriyle bilgisayar ağları arasındaki veri iletişimini sağlayarak ortaya kapsamlı bir bilgi paylaşım ortamı çıkarmasıdır.

İnternet bir bilgi teknolojisi sistemidir. İnsanların her geçen gün gittikçe artan bilgi ihtiyacı, erişilen bilgileri depolama veya paylaşma isteği, interneti hayatımızın vazgeçilmezi kılmaktadır. Gelişen teknolojinin yardımıyla pek çok alandaki bilgilere kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişim sağlanmaktadır..

Kısaca internetin tarihçesinden göz atacak olursak;

İnternetin ortaya çıkışı, özel bir bilgisayar ağı kurmak isteyen Amerika Birleşik Devletleri'ne dayanmaktadır. 1960 yılında ilk araştırmalar başlamıştır. 1965 yılında bilgisayarlar arasında telefon hatları üzerinden ilk bağlantılar gerçekleştirilmiştir. 1980'lerde yapılan milyarlarca dolarlık yatırımlar sayesinde temeller atılmıştır. 1990'larda ise uluslararası ağın yaygınlaşması ile internet hızlı bir şekilde hayatımıza girmiştir.

SANAT

Sanatı genel olarak tanımlayacak olursak; yaratıcılığın ve hayalgücünün kişisel imgeler ile dışa vurulduğu anlatım biçimi olarak betimleyebiliriz. Tarih süresince sanat kavramı ile ilgili öngörüler sürekli değişmiştir. Değişen ve gelişen süreç içinde sanatsal bakış açısına değişik kısıtlamalar getirilip yeni tanımlar yaratılmıştır. Genel olarak sanat kavramı birçok kişi tarafından basit ve net gözüken bir kavram olarak görülse de, sanatçılar arasında ne şekilde tanımlanabileceği, hatta tanımlanabilir olup olmadığı bile hala tartışma

konusudur. Tartışmasız olan tek konu ise; sanatın evrensel nitelik taşıdığı ve her kültürde kendine has özellikler gösterdiğidir.

SANAT ÜRETİM SÜRECİ

Sanat tarihi bitmek tükenmek bilmeyen sanat arayışının yüzyıllar boyunca şahidi olmuştur. Dışavurumun ve özsel anlatımın en güzel yolu olan sanat; kimi zaman anlık bir kıvılcımla kimi zaman da uzun bir harmanlama süreci sonunda ortaya çıkan bir sanat yapıtı ile kendini gün ışığına çıkarmaktadır. Sanatçının sanat yapıtını ortaya çıkarması için belirli bir süreç gerekmektedir. Bu süreç içerisinde zihin, çevresinde ya da benliğinde olan biten bütün her şeyi kendi süzgecinden geçirerek yaratıcı düşünce ve yetiler ile harmanlamakta ve sonuç olarak bir malzeme ya da nesne yardımı ile kendi dışavurumunu gerçekleştirmektedir. Sanatçının içinde bulunduğu bu süreç gerçekçi, nesnel veya göreli yaklaşımlar sonucunda belirli bir sonuca ulaşmaktadır.

Günümüzde ise gelişen ve hızla yenilenen teknolojinin ışığında sanatçılar istedikleri görsel verilere hızla ulaşabilmekte, bilgi alım ve aktarımını kolay bir şekilde yapabilmekte ve eserlerini iletişim ağları yardımı ile geniş kitlelere ulaştırabilmektedirler.

İNTERNETİN SANAT ÜRETİM SÜRECİNDEKİ ROLÜ

Sanatçılar, biçimler, simgeler, göstergeler ve imgeler ışığında yapıtlarını ortaya koymaktadırlar. Toplum ile iletişimlerini ise yapıtları ile sağlamaktadırlar. Günümüz kitle iletişim araçları nasıl insanlar arasındaki iletişimi sağlıyor ise; sanat yapıtları da sanatçı ve toplum arasındaki iletişimi sağlamaktadır.

Tarihin ilk çağlarından günümüze kadar insanlar duygu ve düşüncelerini sanat eserleri ile dile getirmişlerdir. Sanat her çağ ve toplumda kendini yaşatacak unsurlara sahip olmuştur. Hiçbir imkan olmayan, yaşam savaşının verildiği ilk dönemlerden günümüze kadar geçen ve hızla gelişen tarih sahnesinde sanat her şekilde varlığını koruyabilmiş ve dönemlerin gösterdiği imkan ve koşullara göre sanatçılar ile birlikte gün ışığına çıkabilmiştir.

Günümüz sanatına bakıldığında, teknolojinin sanatçının hayatını pek çok açıdan kolaylaştırdığını görebiliyoruz. Eski çağlardaki gibi malzeme kısıtlılığımız ya da kalem ya da kağıt olmadan çizim yapamama gibi bir durumumuz da yok. Bir eseri müzede görebilmek için kilometrelerce ya da kıtalararası mesafeler gitmemize gerek de yok. Ortaya çıkardığımız eserleri sergileyebilmek için ya da kitlelere ulaştırabilmek için zor süreçleri aşmamız da gerekmiyor. Gelişen teknoloji ile birlikte geçmişten günümüze büyük zorluklarla aşılan süreçler artık bizler için çok daha kolay. Her şey önümüze kolayca sunuluyor. Sanatçılar bir sanat yapıtını ortaya çıkarmadan önce belirli süreçlerden geçerler, yoğun bir duygunun, görsel bir doyumun onlara etki etmesi çok önemlidir. Genel olarak da bizler ilk adımda gördüklerimizden çok etkileniriz. Gözümüzün süzgecinden geçen her yeni eser veya güzel olarak adlandırabileceğimiz bir kavram, ya da estetik bir obje... Bunlar sanatçıları çok başka dünyalara götürebilir ve yaratıcı düşüncelerini besleyebilir. Gözümüzün harmanlayarak zihnimize ilettiği görüntü ve algılar, imgeleri iletiye dönüştürür. İçinde bulunduğumuz teknoloji çağının en önemli unsuru olan internet; evinden hiç çıkmayan bir sanatçı için bile bütün dünyayı önüne serebilir. Sadece tek bir tuşa basarak, bir heykeltıraşın heykellerini, bir ressamın resimlerini ya da bir seramik sanatçısının seramiklerini kolaylıkla görebiliriz. Hatta sadece görmekle kalmayıp bütün görsel öğeleri ağ üzerinden kendi saklama alanlarımız olan bilgisayarlarımıza yükleyip, depolayarak kendi görsel arşivlerimizi oluşturabiliriz. Geçmişten günümüze bütün sanat eserlerinin saklanarak korunduğu müzeler de hayatımızın çok önemli birer parçasıdır. Müzeler sanatçıların bir diğer yarısıdır da diyebiliriz çünkü sanatçıları ilerleyen zamanlarda yaşatacak olan ve geçmişimizi günümüze sıkı sıkıya bağlayan damarlardır müzeler. Önceden sadece bulunduğu mekana giderek ziyaret ettiğimiz müzelerin de bir çoğu bütün envanterleri ile artık evimizin içinde, sanatçıların yanı başında. Şüphesiz ki gidip müzenin havasını solumak eserlerin birebir bulunduğu mekanda incelemenin verdiği soluk bambaşkadır ama günümüzün yoğun iş yaşamı içerisinde, kısıtlı zaman süreçlerinde, ya da

yurtiçi veya uluslararası seyahat etmek bizler için pek de kolay değildir. İşte bütün bu faktörler göz önünde bulundurduğunda; internetin bizleri hızlı ve kolay bilgiye ulaştırdığı, görsel olarak çok çeşitli bir yelpazeyi önümüze sunduğu ve sanal müze gezintilerini de kolay bir şekilde gerçekleştirdiğini söyleyebiliriz.

Bir endüstriyel tasarımcı, ürününü tasarlamadan önce mutlaka piyasa araştırması yapmalıdır. Bu piyasa araştırmasını her mağazayı, firmayı ya da fabrikayı tek tek dolanarak yapması mümkün değildir. İnternet üzerinden bütün tasarım ve ürünler detaylı bir şekilde incelenebilir ve tasarımcı için geniş bir arşiv oluşturulabilir. Öncekine kıyasla günümüzün tasarım ürünlerinin de geniş bir yelpazeye sahip olmasını günümüz gelişen teknolojisine bağlayabiliriz. Diğer bir konu ise tasarımlarını internet üzerinde sergileyebilir hatta isterse satışa bile çıkartabilir. Bütün bunları ise evinde oturarak hatta hiç masasından bile kalkmayarak gerçekleştirebilir. Aynı koşullar bir sanatçı için de geçerlidir. Bir sanat yapıtı oluşturmadan sanat tarihi ışığında bir çok eser internet üzerinde ya da sanal müzelerde incelenebilir ve kendi oluşturacağı sanat yapıtına kaynak oluşturabilir. Sanatçı ortaya çıkardığı eserlerini fotoğraflayarak belgeleyebilir ve eserlerinin fotoğraflarını kişisel sayfa, bloglar ya da sosyal paylaşım siteleri aracılığı ile kitlelere ulaştırarak sergileyebilir ya da satabilir. Görüyoruz ki internet sanat üretim süreci kapsamında sanatçılara bir çok kolaylık sağlıyor, sanatçılara hızlı ve kolay bilgi sağlıyor ve onları ve eserlerini ağlar üzerinden kitlelere yayıyor. Genel olarak bakıldığında olumlu etkilerin bizleri memnun ettiğini söyleyebiliriz. Tabi madalyonun öteki tarafının da olduğunu unutmamak gerekir. Bir anda kitlelere yayılmak bilgisayar ve internet bağlantısına sahip olan her evin içine kadar girdiğini bilmek sanatçıya doyum ve başarı sağlayabilir. Sanatçının eserleri başka sanatçılara kaynak oluşturabilir; ama bütün bu süreç ne derece güvenli ne derece güvenilirdir? İnternet üzerinde hala başa çıkılamayan bir bilgi kirliliğinin bulunduğunu da göz ardı etmemek gerekir. Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşmak için bizlerin de bir bilgi birikimine sahip olması gerektiğini unutmamalıyız evimizde bilgisayarlarımızın içinde uçsuz bucaksız bir kütüphanemiz var bunu biliyoruz

ama bütün bilgi ve donanımlarımızı kitaplarla da desteklememiz gerektiğini unutmamalıyız. Düzenli bir internet kullanıcısı isek internet üzerinde araştırma yapacağımız doğru siteleri kolayca seçebilir ve doğru bilgiye ulaşabiliriz. Diğer bir konu ise internet üzerindeki görsel kaynaklar, unutmayalım ki günümüzde telif hakları çok ciddi boyutlara taşınmıştır ve hukuksal yaptırımlara sahiptir. İnternet üzerinden kullanılacak görsellerin her biri kaynak gösterilerek kullanılmalıdır. Eğer kullanacağımız görseller bir sanatçının eserine ait ise sanatçının kendisinden telif alınarak eserin görseli kullanılmalı ya da kaynak gösterilmelidir. İnternet sanat üretim sürecinde sanatçının en yakın dostu olsa da aynı zaman da sanatçı için her zaman bir tehdit unsuru da oluşturabilir. Eserleri ya da tasarımları başka sanatçılara kaynak oluşturmanın yanı sıra bilgi ve emek hırsızlarının elinde kötüye kullanılabilir, kopyalanabilir, internet üzerinden farklı amaçlar doğrultusunda yayılabilir. Bunun için sanatçılar internet kullanımında bilinçli davranmalıdırlar. Eser ve tasarımlarını internet üzerinde sergileyeceklerse mutlaka tescillerini alıp daha sonra yayınlamalıdırlar. Bu şekilde hareket ederlerse herhangi bir aksi ya da olumsuz durumda hukuksal haklarını arama olanağına sahip olurlar.

Görüldüğü üzere internet hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Sanat üretim süreci boyunca sanatçıya çok fazla kolaylık ve zaman sağlamaktadır. Kolay ve hızlı bilgiye sahip olmak insanda güvensizlik ortamı oluşturabilir. Bunun için de her zaman bilinçli bir kullanıcı olunmalıdır. İnternet kullanımının sanat üretim sürecindeki olumlu ve olumsuz etkileri göz önünde bulundurularak hareket edilmelidir.

KAYNAKÇA

1- http://edergi.sdu.edu.tr/index.php/gsfsd/article/viewFile/3005/2637

2- http://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&q=%C4%B0mgenin+G%C3%BCc%C3%BC+ve+G%C3%B6rsel+K%C3%BClt%C3%BCr%C3%BCn+Y%C3%BCkseli%C5%9Fi+&btnG=&lr=

3- http://edergi.sdu.edu.tr/index.php/gsfsd/article/viewFile/3211/2762

4- http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=2af5a086-6482-4a7e-8964-58bce7dfa9f6%40sessionmgr4001&vid=1&hid=4204

5- http://tr.wikipedia.org/wiki/Sanat

6- (http://www.haber7.com/internet/haber/749704-internetin-kisa-tarihcesi)

7- http://yunus.hacettepe.edu.tr/~sadi/dersler/ebb/ebb467-guz2000/umut-p.html

8- (http://seset.ceit.metu.edu.tr/2011/10/internetin-tarihcesi/)